

یۆکۆ فرستادهی مه له کووتی به فر و ئەقین و جوانییه

پهوغهنی دیدهم پڕایه سهر کیتابی خهطی خۆم
چاو له ئیشی ئەو سپی، نووریش به سهر ئەودا سهقهط
«نالی»

«یۆکۆ که له بهره به یانی سالتۆژی له دایکبوونیدا له گه له باوکیدا له پۆخی
رووباره که پیاسه یان ده کرد وتی:
- باوکه، من ئەمهوی بيم به شاعیر.

گرژییهک که وته نیوچه وانی راهیبه وه که به ئاشکرا نیشانهی نائومییدییه کی
قوول بوو، خۆر تیشکی خۆی به سهر شه پوله کاندایه خهش کردبوو، ماسییهک
به لای دارغانه کاندایه خزاو له ژێر پردیکی داریندا له چاو ون بوو. شاعیری
پیشه نییه، به لکو پێگایه که بۆ کات به سه ربردن شاعر له ئاو ئه چیت، له م
رووباره. یۆکۆ به هیمنی سه ری دانه واند و نیگای سه ر سامی خۆی
ئاراسته ی روونی ئاوه که کرد، پاشان رووی کرده باوکی و وتی ئەمه رێک ئەو
شته یه که من ئەمهوی بیکه م فیتری ئەوه بم چون ته ماشای تپه رینی زه مان
بکه م لاپه ره ١٤-١٥» [راهیبه که پرسی، شاعر چییه؟ یۆکۆ وه لامی دایه وه،
شاعر نه ئینییه که به لام باوک کوره که ی خۆی فیتری گرنگی ئیمان و پێزگرتن له
هیزی توخمه کان و خۆشه و یستی سروشت کردبوو، هه ره ها فیتری هونه ری
نووسینی هایکو، به لام «یۆکۆ ئاکینا» ی ته مه ن حه قده سال پاش ئەوه ی
سه رپێچی له خواستی باوکی و نه ریتی کۆمه لگایه ئه کات و نایه وی بییت
به راهیب یان سامۆرای» رێگای شاعیری له ژباندا بۆ خۆی هه لده بژێرت.
یۆکۆ هه ر له سه ره تاوه وه ک پالنه وانیککی عارف کۆمه لیک سیفات و
خه سلته تی په یامبه رانی تیا رسکاوه و به رجه سته کراوه ئەم خه سلته تانه یه
هیدی هیدی له گه له به ره و پێشچوونی رووداو و حاله ت و ئەزموون و
تاقیکردنه وه و بالا بوونی پله کانی رۆح و مه شقی تپرامان و شکۆمه ندبوونی
ده روون و دایسانی چرکه ساته کانی عیشق به دیار ده که ون و روون و
ئاشکراده بن. یۆکۆ نیراو و فرستاده ی مه له کووتی سه لته نه تی میهر و
سه ودایی و ئەقین و به فر و شاعر و جوانییه. ئەو پالنه وانیککی خانه دان و
خانه زا و دل و ده روون لیوانلیوی ریز و شکۆ و سه نگینی و که مدوویی و
ته نیایی و شکۆکانی به نده وارییه. یۆکۆ ته مه ن حه قده سال له سه ره تاوه
شهیدا و په رۆشی ژماره حه وت و هایکوژی حه قده حوئجه یی و هه لوه دای پرگی

لیدوانی: هاشم سهراج

خلیسکه، که واته له سه ما دهچیت، له نیو به فریشدا هه موومان ده بیینه سه ماکار و وه کو ته نافبازه کان هاوسه نگی خومان ده پارترین» .

ده بیت به ناو، که واته له ناواز دهچیت [یوکۆ عاشقی هونه ری هایکو و به فر و ژماره حهوتی رۆحی یه زدانه .

یوکۆ «حوت ژماره یه کی سیحراوییه، هه م هاوسه نگی چوارگوشه ی هه یه و هه م هه لپه سییراوی سیگوشه .» پتوسته به ریگه ی نهینیه کانی شیعر و ناگری نه قین و جوانی، گه شته په ریشانیه کانی رۆح ته اوو بکا و که چی نه و خۆی بارستیکه له رۆحیکه سهرکهش و یاخی . نه و پاژ و به شیکه راسته قینه ی نه و سییانی و «ثالوث» ه نه قینییه ی شیعره . ده بی ئیواره وهختانیک له ناو و چه شنی یوسفی ماهی که نعان کراسه که ی به ری هه لدا ته سهر دهم و چاوی «یاقوب» ی نابینا که نه فت و زورهان. یوکۆ کۆمه لیک سیفاتی په یامبه رانی پتیش خۆی تیا یه، له سه فهره شیعییه که یدا که به سهر کیتو و چیا ی به فرین هه لده گه ری و ده گاته لووتکه و (حوت) شه و له وی خه ریکه مه شقه کانی تییرامان و بیرکرده وه یه له جوانیه کانی «بوون». نه و یه سووعه «موسا» یه . له وی کردگار به په نجه نوورانیه کانی خۆی وشه ی پیروزی «به فر» له سهر فه زای له وحی ناو ریشمیندا تۆمار ده کا یوکۆ نازیزترین فرزند ی میهری بالایه و نه و بوو «قدیس ناوگستین» ی نه گنوستیکه له شه وی باویورانه که دا له په نا گابه رده دره خشانه که دا دالده دا و نه نجا کتیبی «مه مله که تی خودا» ی پی نووسی، به لام یوکۆ له که نه قالی له ززه ته کانی جهسته دا پاله وانیکه نه پیکورییه و بایه خیکه هیجگار زور به رۆلی جهسته ده دات و هه ول ده دا گه وره ترین و زورترین چیتزی هه ست و له ززه ت له جهسته ی کیژۆله ی لای کانیه که وه ربگری [. . کیژۆله که تامی خوشی عیشقی پیده به خشی و یوکۆ له گه لیدا میهره بان بوو، به مجوره تا به بیان له گه ل یه کدا خه وتن . .

نای چند گهرمه

پیتستی ژن

نه و پیتستی که دایته پۆشین

«سوت جو»

ده شی هیمما کردنیک بی بو «مه ربه می مه جدله یه» . . که تا دوا یین چرکه سات و تا په نای به ردی گۆر و کاتی پیواری و ته جه للاش له گه لیدا بوو، یوکۆ له زستانی نه و

گۆکردنی «om» ه له له فری پیروزی «AUM» دا له یره به پیوستی نازانم له خه سلته ته پاک و جوانه کانی ژماره «۷» ی موقه ددهس بدویم، چونکه عارف و موته سه ووفه کان نووسراویکی زوریان له مهر نه م ژماره پیروزه نووسیوه و به تاییه تی شیخی مه زن «محبیه دین» ی «ابن عربی» و هه روه ها له «کۆمیدیا ی خودا وه ندی» دانتی نه لیتجیری» شدا به تیرو ته سه لی باس له خه ون سیفات و خه سلته ته پاک و جوانه کانی رۆحی یه زدانی ده کری . .

یوکۆ . له نه زه له وه له پرشنگ و نووره کانی روخساری باوک و سۆز و میهره بانی پاکیزه داپراوه و نه میستا نیشته جیبی زید و زاگه و مه فته نیکه غه مگینه و به رده وام هه ست به ناگری هه سه رته تیک ده کات پرپه تی له خه فه ت و که سه رو له ززه تیکه سووتینه ر هه لوه دای دۆزینه وه ی گورزه رووناکییه کی په تی و پالاوته یه . . . پیوسته له ریگای گه شته کانی ویسال و نهینیه کانی شیعر و عیشق و جوانی به م رۆحه ناگراوییه بگات «یوکۆ له ژیر تریفه ی مانگدا له هه وره کان ده روانی هه ر بۆیه تا به ره به بیان نه گه راپه وه»

یوکۆ که چاوی به کیژۆله که ده که وی که له کانیه که ناوی هه لده گۆزا . . هالاوی له وحی جوانی روخسار و جهسته ناگریکی و له دل و دهروونی به رده دا و ده گه ل هه لدانی هایکو په کی «سوزوکی» دا یه که مین چرکه ساتی پیشبینی و دیدار و دیدنه ی و شه یدایی ده رکه وتنی نووری بالا له که شه وه وایه کی ته ژزی له سه ر سوپمان و سه رسامیدا خۆی ده نویتنی . .

چهند ساردبوو

کاتی گه لا سپیه که م

نه خسته سهر لیتوم

«سوزوکی»

زه ما وه ندی عیشق و به فر و شیعر و جوانی و خه لوه تی ته نیایی . . له وحی - طور - ی یه که مین وشه [به فر پینج تاییه تمه ندی هه یه :

سپیه هه روه ک شیعی پاک

سرووشت ده به ستی و دایده پۆشی

که واته هه ر دیه نیک ده کا به نه خشیکی - وه کو نووسینیش هه میشه له گۆراندایه، بۆیه بو به رجه سه ته کردنی وشه ی «به فر»، هه زاران ری هه یه،

ساله دا حه فتا و حهوت هایکوئی نووسی، بهک له بهک سپیتر و جوانتر.. دوا دپرهکانی ئەمانه بوون:

**بهفری پاکیزه
گوزه رتیک له بیدهنگی و
جوانی
خرچه خرچی بهفر
لهژیر پیتا
زیکزیکه بهکی زستانی.**

هایکوکان بو رۆحی شاعیر کۆمه لیک ریگان که به رهو لای خودا دهچن به رهو میههری بالا و نووری سپی فریشتهکان... بهلام ئەو مامۆستا شاعیرهی که ئافرهته لاههکی له گه لدا بوو به یۆکوئی گوت... ئەی بۆچی بهفر؟ له بهر ئەوهی بهفر و شاعر و جوانووسی و نیگارکیشان و سهما و مۆسیقا، هه موو ئەمانه له بهک کاتدا دروست دهبن، بهلام شاعیره کانت بیهنگن... سهفهری رۆح رووه و مهفتهن و مهمله که تی نوور و رینگ و نهخشهکانی قودرهت و گه شتهکانی خود و تیکه لیبوون به جیهانه رۆحانیهکانی رۆمانهکانی «هیرمان هیسه».. گه شتی رووه و خود، سیدها تا، کنۆلب، گه مهی تۆبه شووشه بیهکان، دو میان... تاد بهفر نوقلی تیتیکی ئەقیندارانهی خوداییه و گه رانیکی بی هه دادانه به دواي دهسگیر کردنی نهغهکانی وشه ی پیرۆزی «ئۆم»..

یۆکوئی حه فده سال- له سه ره تاوه خاوهنی گیانیکی جهزیه داری پر ئەقینه و به هه ره بهکی ته لیسمی هه مدهم ئۆقره ی لی بریوه.. یۆکو به چه مکی ئەفلاتونی- دهروونی لیوانلیوه له- ئیرۆس- که تاسه ی خو شه و یستیه تاسه ی گه رانه وه به بۆ مالی راسته قینه ی رۆح] «دلی پر له پریشکی ئاگره که».

توانه وهی رۆح له نیو لیکسیکی وشهکانی دل و له بهر گولشه نی په رزینهکانی باغی «نیرفانا» دا «لای بوودییهکان... ئەگه ر رۆح له یاسای دۆنایدۆن رزگاری بیته ئەوا دهچیتته ناو «نیرفانا».. نیرفانا. ته نیا رۆح دهیناسیت، چونکه له وه وه هاتوو به ئه ویش دهگه رپتته وه» «نیرفانا» دوا بین پله ی به هه شت و خوا به تی بوودایه، له نیرفانا دا به رزتر و پیرۆزتر نیبه»

**له م بێشه لانه پر له به فردها
ئه گه ر بچرم
منیش ئەبه بووداییه کی به فرین
«چاوسویی»**

له سه ره تاوه ئەم هایکوئی به نیو رۆح و دل و دهروونی «یۆکو» دا به رجسه سته ده بی.. که په بیه سته به هه لده دا بوونی به جیهانی ئالۆز و جوانی شیعر و ئەقین هاوکات تاسه و پیتشبینی کردنیه تی به دۆزینه وهی خودا وه ندیکی نیو ئەماره تی نیرفانا ی رهنه گهکانی پیتی شیعر و نهخشه قودره تیهکانی نیگارکیشان- که «سوزوکی» به «باوکی یۆکو». راهیبیکی شینتۆ بوو، نیشته جیبی هۆکایدۆ بوو، کوربه که ی خو ی فیری گرنگی ئیمان و ریزگرتن له هیزی توخمه کان و خو شه و یستی سروشت کرد، ههروه ها فیری هونه ری نووسی نی «هایکو» یشی کرد، قدیس ئۆگستین ده لتی «مرۆف بوونه وه رتیکی رۆحانیه، که خاوه نی له شتیکی مادیه، به و رۆحه ده توانی درک به خودا بکات و بیناسیت»... ههروه ها سپینۆزا خودای له هه موو بوونیکدا ده بینتی له هه موو بوونیکیشدا خودا ده بینتی. ئەی که (بوودا) که له ته هی رۆحه وه ئەم رسته یه کی هه لدا «ته مه نی هه موو شتیکی که مخایه نه»... یۆکو خو ی له تۆف و تۆره مه ی مه له کوته و رووه و ریگا سهخت و دژواره که ی «نۆفالیس» هه نگا و ده ها و یژی.. که ریگا پر نه تینییه که به ره و ناوه وه ده روا ت ئاخ شاعیره کانت بیه رهنگن پیتوسته سهردانی «سوزوکی» نیگارکیش بکه ی «کی وای گو.. کی؟»

«له حزه یه ک چیه دوامه که وه، له بهر ئەوه ی سوزوکی ته مه نی زۆره و خو ری ته مه نی روو له ئاوا بوونه».

به پتویستی نازانم له رووی چۆنیه تی شیواز و دارشن و ته کنیکی ئەم کورته رۆمانه بدویم، چونکه کاک «نازاد به رنجی» له و پیتشکییه ی که له رتی نینته رنیتته وه وه ری گیتراوه زۆر به وردی له هونه ری تیکه لکردنی شیوازی هایکو و زمانی شیعر بیهت ده دوئی، من له بیره وه ده ستخو شی و دلخو شی له کاک نازاد ده که م که به و زمانه لیوانلیو له شیعر بیه ته ئەو توحفه و شاکاره دا هینه رانه وه رده گیتریته سه ر زمانی کوردی، وه رگیترا نی سه رکه وتوو هه م خو تیندنه وه یه و هه م ئەفراندن و هه م دووباره ئافه ریده کردن! تا دی یۆکو له نیو دنیای ئاگرهکانی ئیرۆتیکدا ده تلپتته وه و به ههستیکی سۆفیزی تاسه ی «ئیرۆس» ی ئەفلاتونی دل و دهروونی ده خرۆشینی..

«ئهو شه وه یۆکو له گه ل کیژۆله ی کانیه که دا نو قمی دلداری بوون «له گه ل [مه ریهمی مه جده لیه» له نیو به فردا و له ژیر چلوورده ی کریستالئاسای دارگیتلاسه کاندای پیکه وه خه وتن و تا سه حه ر حه وت جار له چیژتی یه کتر

یا پاکیزه‌ی به‌فرین... هیتا پیکردنیکی حه‌سره‌تناکه بۆ کرده‌ی به‌رحه‌سته‌کردنی جوانی «پالآوته و په‌تی» له‌نیو له‌وحه‌کانی رۆح و هونه‌ردا... که له‌وئ جیلوه و ته‌جللی ده‌کاو... هه‌رگیزاوه‌ه‌رگیز شالاوه درنده‌کانی زهمه‌ن پیتی ناوه‌ستی... ئەم هاو‌کیشه ئیستیتیکیه یه‌کسه‌ر رووه و فه‌لسه‌فه‌ی «هیگل» مان ده‌با و چه‌ندین شاکاری ئیبداعیشمان بیرده‌خاته‌وه له‌وانه... «سۆنیته‌کانی شکسپیر» و «مه‌زموره‌کانی داوود» و «نه‌شیده‌کانی سلیمان» و «ترجمان الأشواق و شیخ محی‌الدین ابن عربی» وینه‌ی دوربان گرای ئوسکار وایلد» و «مردن له‌ ئینیسیدا» ی توماس مان و غه‌زه‌له جوانشوناسیه‌کانی مه‌لای جزیری و تیکسته ئیسته‌تیکیه‌کانی نالی و... تاد. دوور نیسه جوانی «به‌پاتریس» ی کۆمیدیا‌ی خوداوه‌ندی دانتی بی، [یۆکو وه‌کو نیشانه‌ خاچیکی له‌سه‌ر نارامگای ژنه‌که چه‌قاند] گه‌رانه‌وه بۆ نیو نامیزی گهرمی عیشق و سۆز و دوا‌ین سه‌فه‌ره‌کانی خۆدۆزینه‌وه میهر و سه‌ودایی و ئەقین یۆکو خه‌ریکه له‌ پله‌ی بالایی رۆحدا ده‌گاته ئاسته‌کانی «نیرقانا» کان‌ی شیعری «لای کانیه‌کی به‌ستوه‌وه له‌ هۆش خۆی چوو، جوتیاریکی به‌سالآچوو فنجانیک «ساک» بۆ هیتا... یۆکو چاوی کرده‌وه و سه‌یریکی کابراکه‌ی کرد و قومیتیکی له‌ فنجانه‌که‌دا و هه‌ناسه‌یه‌کی قوولی هه‌لکیشاوه له‌ پیره‌میره‌که‌ی پرسى ئەو ژنه‌ کییه‌؟ دیسان له‌نیو بازوه‌کانی پیره‌میره‌که‌دا له‌هۆش خۆی چوووه»... له‌ به‌رانه‌ر سوزوکی دانیششت... سوزوکی وتی [باشه‌ تۆ کیتیت و چیت له‌ من ده‌وئ؟ من یۆکو شاعیری به‌فرم شیعره‌کانم جوان، به‌لام به‌داخه‌وه زۆر سپین، مامۆستا فیتری نیگارکیشان و ره‌نگه‌کانم بکه... سوزوکی زه‌رده‌خه‌نه‌یه‌که له‌سه‌ر لیوی نه‌خش بوو، پرسى زۆر چاکه‌ تۆش ده‌توانیت سه‌باره‌ت به‌ به‌فر شت فیتری من بکه‌یت» سوزوکی داوا‌ی له‌ یۆکو کرد چاوی بنوقینیت و ره‌نگ به‌ینیت به‌رچاوی خۆی...

«ره‌نگ شتیک نییه له‌ ئیمه جیا‌بیت، ره‌نگ له‌ناو ناخماندایه، به‌ ته‌نیا رووناکی له‌ ده‌روه‌ی ئیمه‌دایه» «رووناکی له‌ ناخی ئیمه‌دایه، به‌ ته‌نیا ره‌نگ له‌ ده‌روه‌دایه» «چاوت بنوقینیه و پیم بلتی چی ئە‌بینیت» مامۆستا رووناکی سپی به‌فر ئە‌بینم... سوزوکی گه‌وره‌ترین هونه‌رمه‌نده له‌سه‌رتاسه‌ری ژاپۆندا، ئەو هه‌موو شتیک له‌ باره‌ی نیگارکیشان و شیعری و جواننوسی و سه‌ماوه ده‌زانیت، به‌لام له‌گه‌ل هه‌موو ئە‌مانه‌شدا ئەو

به‌خورداربون» یۆکو باوه‌ری ته‌واوی به‌ عیشق و شیعه‌ نه‌گه‌ر مۆرفیمه‌ حه‌شیشیه‌کانی ئاخاوتن له‌نیو کاستالیاکانی عیشق و جوانیدا نه‌توتیه‌وه تیکستی شیعری چلۆن به‌ مۆنده‌کانی رۆح «نه‌فخ» ده‌کری. شیعری هه‌لگری باگراوندیکه له‌ نه‌غمه‌کانی ئەقین و رۆح و جوانی... عیشق خه‌ته‌رناکترین تلیاکی له‌ززه‌ت به‌ فۆنیمه‌کانی زمانی شیعری ده‌به‌خشی...

یۆکو به‌ره‌و دیداری می‌حرا‌بگه‌هی سوزوکی به‌ری ده‌که‌وئ... له‌وئ له‌پال گابه‌رده‌که‌ی «ئۆگستین» دا‌که رۆحی خۆیه‌تی و له‌و شه‌وه‌ ته‌ر و تووشه‌ی با‌بوژان و به‌فر و زریان‌دا که له‌سه‌فه‌ردایه... فرزند‌ه‌ی سه‌رگه‌ردان له‌ دیمه‌نی به‌فرینی پاکیزه‌ ده‌روانی... «ئه‌وه‌ی بینی ژنیک بوو، له‌کاتیکدا ئەو خۆی له‌ژیر گاشه‌ به‌رده‌که‌دا ماتدابوو، ژنه‌که له‌به‌ر ده‌میدا بوو، له‌ خه‌ون ده‌چوو، ژنیک لای رووت و سپی روخسار له‌ناو به‌فردا خه‌وتبوو، له‌راستیدا ئەو نه‌خه‌وتبوو، به‌لکو مردبوو تابوو ته‌که‌شی وه‌ک شووشه‌ ناسک بوو یۆکو یه‌کسه‌ر که‌وته داوی عیشقی ئەم غه‌ریبه‌ روو جوانه‌وه... عیشقی گه‌رانه‌وه بۆ نیو نامیزی گه‌رم و میهره‌بانی عیشق و سۆزی ئە‌به‌دیانه‌ وه‌سفی (به‌فر) واته به‌فری ته‌نافباز هه‌مان دنیای وه‌سفی ته‌رمی «ئوقیلیا» ی «ئارسه‌ر رامبو» یه‌ ئوقیلیا به‌ جلی زیوینی بوو‌کیتی تیکه‌ل به‌ گه‌لاکانی پایز سه‌ر ئاو که‌وتوه... پاشان هه‌میسان له‌ ته‌قسه‌کانی پیتشینی و ئە‌زمونه‌کانی چا و نووقاندندا که‌ سوزوکی و... یۆکو ئە‌نجامی ده‌ده‌ن... هیتا به‌ پیه‌ندییه‌کانی ره‌نگ و رووناکی و پیته‌کانی شیعری ده‌کری، که لایه‌نیک گرنگی شتیواندنی هه‌ستی و به‌خشینی ره‌نگه‌ به‌ پیته‌کان له‌ جیهانی به‌فره‌وانی خه‌یالگه‌ی شیعری رامبو‌دا...

«ژنه‌ لاوه‌که له‌نیو داوی سه‌هۆله‌که‌دا له‌ خه‌یالیک ناماددی «ئه‌فنومی» ئە‌چوو، پرچه‌کان ئالتوونیه‌کی کال، چاوی شین و به‌ستوو، روخساریکی سپی وه‌ک به‌فر...» یۆکو هیچی نه‌ده‌زانی، به‌لام له‌ یه‌ک شت دل‌نیابوو ئە‌ویش ئە‌وه‌بوو که ئەم پیر ده‌بیت دنیا جیدیلیت، به‌لام ئەم روخساره‌ جوانه‌ خه‌وتوه‌ی ناو ئەم به‌فره‌ هه‌رگیز پیرنابیت و ته‌نانه‌ت داوی مه‌رگیشی و تا ئە‌به‌د خۆشه‌ویستی بۆ ئەم ژنه‌ له‌ویدا ده‌میتیه‌وه... شه‌پۆلیکی ئاگرین له‌ وه‌سه‌وه‌نه‌هلیست سه‌ر له‌به‌ری ده‌روونی داگیر ده‌کات و فه‌رمایشته‌ پیرۆزه‌کانی «بوودا» ی بیردیتیه‌وه که ته‌مه‌نی بوونه‌وه‌ره‌کانی سه‌ر رووی زه‌مین که‌مخایه‌نن و هاوکات دیمه‌نی ته‌رمی «به‌فری ته‌نافباز»

یۆکۆ زهرده خه نه به کی هاتی. سوزوکی شیعر چ نییه جگه له ههنگاونان به سهر ته نافیک جوانیدا، ته نافیک جوانی، یان چیرۆکی که له سهر له وحیکی ئاوریشمین نووسراوه ته وه چاکی ئەم خۆیندنه وه یه یارییه که هه مده می ترپه کانی دل و ورتنه کانی رۆح و زهینه که هه ول و کوششیکه له پیناو تیکه لیبون به فورمه کانی حهسرهت، مرقیش ئەوکاته سه ربه ست و ئازاده و دلخۆشه که خه ریکی کایه و یارییه کانه، یارییه کی له ززه تدار له نیو مه ودا خه ته رناک و مه رزه یاساغه کانی تیکستی والا و ئاوه لادا، گه مه ی به ییده سکردن و دواندنی ده لاله پیوار و ناز په روره کانی کرده ی هه لدانی نووسین له ویدو ماسکی بونیادی قوولی تیکستدا که له که رنه فالیک جیه زه ی باخوسپانه دا-دل- ده که وپته به ر گزنگی خۆرکه وتنی ده قیک مئه زه دار و به ورتنه ی مانا نه گوتراوه کان سه رمه ست و په ریشان له سۆزه و ناره نار ده دا، ئە ی پرشنگی خۆری عیشه گه ر له م که یوانی فه زای ئەقینی ئە به د و ئە زه له دا چه پکی کیلی راقه مان پیبهبه خسه دل مه ست و حه یران و په ریشانه، تا له به ر قاپی عیشق و جوانیدا، ئیمه ی به له نگاز و پارسا له شه به نگی مانا نه گوتراوه کانی سه ودا یی بگه رپین، ئاخه تیکستی والا ی خه ته رناک و عه ترناک و ئەقینناک راز و نه یینییه کانی سه رله به ری گه ردوون ده گه ل خۆیدا هه لده گری و به وپنه ی پوخساری جوانی «به فر» و پیمان و ئەقاسیا هیند به هیمنی گه شه و نما ده کا تا ئاوێزانی پانتاییه کانی «بوون» و مه رجانه کانی ریشه ی جوانپه رستی ده بی.

کۆژیته ی شیعری ئاوه لا هه رده م به بلیسه ی «جوانی په تی» سه رمه ست و غه مگین و رۆحپه ریشانه، چونکه ئەهلی ته ربه ت- ئەم گه مه ی خۆیندنه وه یه پارێتیکه له له نه ی خورپه کانی دل و ورتنه کانی زه یین و رۆح ده یه وه ی جۆریک له «واتا» به کرده ی سه ره رۆی نووسین بیه خشی ئە گه رنا «ژۆژ باتای» که هاو ده نگه ده گه ل «ژاک دریدا» پیکفه هاوار ده که ن و ئیژن «واتا بوونی نییه» یا به چه مکی نیچه .. «که چیدی شتییک بۆ گوتن نه ماوه» چونکه «وشه کان شتیکی دیکه ی جگه له خۆیان ده رنا برن!» له یه ره له فه زای ئەم تیکسته کراوه یه دا، کرده ی شیعر هه لوه دای دۆزینه ی ته رمی «به فر» ه «به فر» له کۆشک و ته لاره رۆشنه کانی «مه له کووت» دا خه یکی وازییه کانی سه رده می کچینی و مندالی بوو. یه هوزاکان به نا هه ق فریوان داو له ته شق و حه له له ی ته نافی ئیلاهییه وه هه لیان داشت و رووه و چاله به فره کانی

ئه گه ر عاشقی ژنییک نه بوایه هونه ره که ی ئاوه ها نه ده گه بشته لو تکه ..» ئەوه ی عاشق نه بی چۆن ده توانی شیعر بنووسی. چلۆن ده توانی توخمه زیندانییه کانی زمان له نیو ئاگایی و نا ئاگایی و مه فته نه کانی ئەقین و جوانیدا بتوینتته وه شیعر به ره می «شیتایه تی ئەقین» ه که نه غمه کانی دل تیکه ل به نه شه کانی حه رف ده کاو ته نکه ئاگرێکی له نه جدار به کۆنسیرته کانی ده ق ده به خشی شیعر عیشقیکی شیتانه ی ئیروسه که «هیتیکی رۆحیه» و شه یدای جوانییه ئەو ههسته رۆحیه ش هه ستیکی خودا وه ندانه ی شیتانه یه. سوزوکی عاشقی ژنییک بوو، ژنیکی ته نافباز گه رچی له بالنده یه ک ده چیت که له ئاسماندا که وتبیتته داوه وه. ئەو ژنه ناوی به فر بوو، له کلوه به فر ده جوو، به لام «یه هوزا» کان «به فر» یان له نیو برد. سوزوکی له ناو قوولایی تاریکیدا توانی وپنه ی سپیتی بکیشیت و سپیتی په تی بدۆزیتته وه ئەو له وه تیکه یشت که له به ره تدا رۆشایی راسته قینه و رهنگی راسته قینه پیوه ندییان به جوانی رۆحه وه هه یه.

«ئهو به چوونه ناو ده قه ری وپنه کی شانی ژنه ونبووه که یه وه، گه یشته هونه ری په ها. سوزوکی له دوایین پله ی «نیرفانا» دایه و ئەو به فرینتترین خودا وه ندیکی بوو داییه. یۆکۆ که هه والی ته رمی به فرینی... «به فر» ی پین راده گه یه نی:

- تۆ ئەو شتانه له کوپوه ئەزانیت؟ به راستی تۆ کیت؟

په یامیکی دنیای مردووانیت؟ کهس نازانی ئەو له کوپیه. ده میکه ئەو که ژوکیوانه ئەویان له من سه ندۆته وه.

- نه خیر! ئەو که ژوکیوه ی که ئەوی له تۆ سه ندۆته وه وا بۆتی گه رانده وه.

- کوپری خۆم ئەو چوونه چ سوودیکی بۆ من هه یه هاوسه ره که م ئارامه و نابی ئەو ئارامییه ی لی تیک بده م... سوزوکی یۆکۆی جیه یشت و له نیو باخه که دا سه رگه ردانی ته ماشای گوله کان بوو.

سوزوکی.. تۆ ته نیا کاتییک ئەبیت به شاعیریکی ته واو که هه موو زانیارییه کانت سه باره ت به نیگارکیشان و موسیقا و جوانووسی و سه ما له یه ک شویندا کۆ بکه یته وه هه لبه ت هونه ریکی دیکه ش هه یه که له هه موو ئەم هونه رانه بۆ تۆ سوود به خشته ره و ئەویش هونه ری ته نافازییه!..

خه فهت هه لډتیرا و له به فرستانیکی سه رابی و زه مهه ریرخانه یه کی سپی سپیدا تیکه ل به هه لم و ته متمانه زیونه کانی نه به د بووه . . یوکو چه شنی شیخی ته ربقهت رابه رایه تی پیرتکی سه رگه ردانی ریتگا خه ته رناکه کانی هونه ر ده کا .

پیرتکی شهیدا و سه رلیتشیواوی مه فته نه کانی عیشق و رۆح و جوانی به وینه ی دانتهی و فه ر جلیو . . به هه ویای و یسالی «به یاتریس» نه ک هه ر بیگه یه نیته زه مهه ریدگه کانی دۆزه خ، به لکو قوناخه کانی پاقرگه و فیرده و سیشی پی بیرو و تا سه ردانی لاکیشه و چوارگوشه پر نووره کانی ژماره «حهوت» ی پیروژ و گه شتی سیانه ی مه حه بیهت ته واوکه ن و بگاته چله پویه کانی وه جد و فه ناو پله ی بالا بوونی شیعر و عیشق و جوانی و شیوازه جیاوازه کانی گوتن و دهربرین له خه یالگه ی هایکوکانی «یوکو» شدا ناویزانی سپیتی ره نووه به فره کانی نه زهل بی نه زهل .

سه چاوه:

ناوی کتیب: به فر

نووسینی: ماکنس فیرمین

وه رگپرانی له فارسییه وه: نازاد به رزنجی

وه زارتهی رۆشنبیری، به رپوهه رایه تی خانه ی وه رگپران .

هایکوکو: ژانره شیعرتکی ژاپونییه که له چه ند دیرتکی

که مددا و له تابلویه کی شیعری جواندا، برووسکه ئاسا

هیدمه یه کمان لا دروست ده کا .

هایکوکو: جوړه شیعرتکی سونه تی ژاپونی کورتی چروپر

و مه غزاداره .

هایکوکو: شیعرتکی ژاپونی سی به یتهی هه قده

حونجه ییه، نه زیاتر و نه که متر .

سامورای: به جه نگاوه ره دیرینه کانی ئیمپراتوربای

ژاپونیان و تووه .

ساکو: جوړه شه رابیکی ژاپونییه که له ناوی برنج

ئاماده ده کری .

نهو شیعره ی که له ئاسمانه وه دپته خوارئ ناویکی

هه یه ناویک که سپیتنییه که ی مرو سه رسام ده کا به فر .

[هه مان سه چاوه]